

O B S A H :

Význam a poslání nových ústavů Kuklenských a zemědělského školství vůbec (Ing. Dr. E. Reich)	VII
Předmluva	XI

Ú v o d .

Z a g r á r n í c h d ě j í n .

I. Agrární zřízení.

1. Nejstarší agrární zřízení	1
2. Vázanost obůrová	2
3. Typické způsoby osídlení	3
4. Typy slovanských vsí	3

II. Poměry poddanské.

1. Vznik poddanství lidu selského	4
2. Vývoj poddanských poměrů	5
3. Obmezení poddaných oproti vrchnostem	6
4. Rustikalisté a dominikalisté	7
5. Dávky a osobní výkony poddaných	8
6. Úprava moci a správy veřejné	9
7. Práva poddaných vůči vrchnostem	9

III. Odstranění poddanství.

1. Příčiny, které spolupůsobily k odstranění poddanství	10
2. Osvobození rolnictva ve Francii	11
3. Reformní snahy v býv. Rakousku do r. 1848	12
4. Zrušení roboty r. 1848	13

IV. Účinky emancipace rolnictva.

1. Účinky hospodářsko-právní	16
2. Zdokonalení zemědělské techniky	17

3. Účinky pro vrchnosti	18
4. Následky nepříznivé	18

V. Agrární krise.

1. Krise cenová	19
2. Zvýšení výrobních nákladů	20
3. Snahy po nápravě	21

VI. Novodobý vývoj zemědělství	21
--	----

H l a v a p r v á .

Z á k l a d n í p o j m y n á r o d o - a
s o u k r o m o h o s p o d á ř s k é .

1. Potřeby a statky	23
2. O výrobě či produkci statků	23
3. O hospodářství	24
4. O podniku	24
5. O hodnotě a ceně	25
6. Tvoření cen	25
7. O výdělků a důchodu	26
8. Zemědělství	27
9. Rozdělení výroby zemědělské	28
10. Zvláštnosti výroby zemědělské	28
11. Produktivita a rentabilita	29
12. Zákon o ubývajících výtěžcích půdy	29
13. Soukromá ekonomika zemědělská	30
14. Systematika nauky	31

H l a v a d r u h á .

P o d m í n k y v ý r o b y z e m ě d ě l s k é .

Základní pojmy	33
--------------------------	----

I. Podmínky přirozené.

1. Podnebí	33
2. Vlastnosti půdy	34
3. Útvar povrchu půdy	35
4. Způsoby použití půdy (kultury)	36
5. Role	37
6. Způsoby použití rolí (Hlavní odvětví polářská)	38
7. Zahrady	40
8. Louky	41
9. Pastviny	42
10. Les	42
11. Půda neplodná (parifikační)	43
12. Plochy vodní	44
13. Cesty, nádvoří, půda zastavená	44
14. Rozdělení celkové plošné výměry státu československého i jednotlivých zemí podle druhů kultur	45
15. Přirozené oblasti výrobní v českoslov. republice	46

<i>II. Podmínky hospodářské.</i>	
1. Poměry dopravní, odbytové a cenové	46
2. Zalidnění a povaha obyvatelstva	48
3. Poměry dělnické	49
4. Podmínky politické a právní	50
<i>III. Podmínky plynoucí z vnitřních poměrů statku.</i>	
1. Velikostní kategorie statků	51
2. Výhody a nevýhody statku malého a velkého	52
3. Vzájemná souvislost pozemků	54
4. Vzdálenost pozemků ode dvora a tvar celé pozem- nosti	55
5. Tvar a velikost pozemků	56
6. Poměr kultur	57
<i>IV. Podmínky plynoucí z osobních poměrů podnikatelových</i>	59

H l a v a t ř e t í .

V ý r o b n í p r o s t ř e d k y v z e m ě d ě l s t v í .

A. V ý r o b n í p r o s t ř e d e k „K a p i t á l“.

<i>I. Povšechné úvahy.</i>	
1. Laurova systematika zemědělského kapitálu	60
2. Běžné výlohy kapitálu	64
3. Laurův taxační systém	66
<i>II. Kapitál statku či majitele.</i>	
1. Kapitál půdy	68
2. Kapitál meliorací	71
3. Kapitál budov	75
4. Kapitál rostlin	81
<i>III. Kapitál nájemce.</i>	
<i>α) Stálý kapitál provozovací.</i>	
1. Kapitál nářadí a strojů	83
2. Kapitál zvířat domácích	87
<i>β) Oběžný kapitál provozovací.</i>	
1. Součásti, výlohy a ocenění	99
2. Rentabilita použití oběžného kapitálu provo- zovacího.	
α) Odvození potřeby	103
β) Udržení oběžného kapitálu provozovacího	104
<i>IV. Vzájemný poměr jednotlivých kapitalií</i>	106

B. V ý r o b n í p r o s t ř e d e k „P r á c e“.

1. Hlavní formy práce	109
2. Práce duševní	110
3. Práce ruční a charakteristika zemědělské práce vůbec	111

4. Orgány lidské práce	112
5. Dělnická otázka v zemědělství. Odlišňování venkova	114
6. Mzda a její formy	115
7. Mzdový system.	
a) Mzda za čas	117
b) Mzda pensumová	118
c) Mzda akkordní	118
d) Mzda premiová	122
e) Mzda podílňí	123
f) Tantiema	123
8. Zákonitá úprava pracovní doby v zemědělství	124
9. Tarifní smlouvy v zemědělství	126
10. Vliv výrobních podmínek na lidskou práci	127
11. Vztahy mezi lidskou prací a výsledkem zemědělského podnikání	129
12. Povšechné zásady práce zvířecí	130
13. Práce strojová	131
14. Některé statistické údaje	138

H l a v a č t v r t á .

V ý r o b n í s o u s t a v y z e m ě d ě l s k é .

I. Pojem a vývoj zemědělských soustav.

Zemědělská soustava	140
1. Hospodářství stepňí či žďárové, spalné, divoké	140
2. Hospodářství trojpolňí či trojhonné	141
3. Zlepšené hospodářství trojpolňí	141
4. Soustava travopolňí či polnopastevňí	142
5. Hospodářství střídavé	142
6. Hospodářství volné, svobodné, spekulační	143

II. Volba soustavy a Thünenův izolovaný stát.

1. Relativňí výhodnost zemědělských soustav	143
2. Thünenův „Osamocený stát“ a jeho kruhy	144
3. Platnost domněňky Thünenovy dřívě a dnes	145

III. Laurova výrobní pásma.

1. Povšechně	146
2. Přehled hospodářských forem upravený dle Laurových hospodářských pásem světového obchodu	150

IV. Hospodářské typy pásma pastevňího.

1. Severoamerické hospodářství stepňí	151
2. Australské ovčáctví vlnářské	153
3. Hospodářství alpské (Podniky s odchovem dobytka)	155

V. Hospodářské typy pásma agrárního.

1. Pšeničné hospodářství ruských sedláků	156
2. Americké farmy pšeničné	157
3. Americké farmy kukuřičné	158

VI. Hospodářské typy pásma průmyslového.

1. Zlepšené hospodářství trojpolní	159
2. Hospodářství líhovarská a řepařská	160
3. Podniky provozující žir skotu	162
4. Hospodářství, v nichž převažuje výroba zvířecí .	163
a) Hospodářství jetelotravné	163
b) Intenzivní travař.-pastev. hosp. nížin	164
α) Maršová hosp. v Oldenbursku	164
β) Selský chov koně	164
c) Holštýnská „Koppelwirtschaft“	166
d) Hospodářství s chovem vepřů	167
5. Podniky s omezeným chovem dobytka	169
6. Mezikultury a kultury podvojně	170
7. Zemědělské specialisace	171

V. Hospodářské typy pásma místního.

1. Intenzivní hospodářství travinářské	173
2. Hospodářství výdojně	173
3. Ovocnictví	175
4. Lesnictví (Hospodářství toulavé)	176

VI. Hospodářské typy pásma obytného.

1. Hospodářství volné	178
2. Podniky zelinářské	179
3. Chov dojnic ve městě	180
4. Podniky s chovem drobného zvířectva a drůbeže	180
5. Hospodářství samozásobitelská	181

VII. Povšechné zásady organisace podniku.

a) Úprava hrubého organizačního plánu	182
b) Úprava osevního postupu	186

H l a v a p á t á .

V ý s l e d k y v ý r o b y z e m ě d ě l s k é .

1. Úvodní pojmy	189
2. Hrubý výnos	190
3. Výrobní náklad	192
4. Čistý výnos	193
5. Rozdělení čistého výnosu	194
6. Důchod a jeho rozdělení	195
7. Důchod dluhuprostý a spotřební	197
8. Podnikatelský zisk (ztráta); difference čistého výnosu	198
9. Rozdělení důchodu	199
10. Důchod národohospodářský a čistý výnos národohospodářský	199

11. Zdanitelný důchod	201
12. Katastrální čistý výnos	201

H l a v a š e s t á .

Z e m ě d ě l s k é k a l k u l a c e .

1. Zpeněžení 100 kg sena v produkci mléčné	203
2. Zpeněžení jednotky škrobové v produkci mléčné	204
3. Zpeněžení jednotky škrobové v žíru volů	205
4. Zpeněžení jednotky škrobové v žíru mladého dobytka	206
5. Zpeněžení jednotky škrobové při odchovu jednoletých zvířat	206
6. Kalkulace rentability žíru telat	207
7. Zpeněžení krmiv v chovu vepřů	208
8. Vzorce k odvození výnosové parity různých výrobních směrů chovu zvířat	210
9. Kalkulace relativních hodnot užitných (zušlechtění)	214
10. Kalkulace účelnosti nákupu jaderných krmiv	216
11. Výpočet hnojivé hodnoty jaderných krmiv	219
12. Kalkulace účelnosti nákupu umělých hnojiv	221
13. Kalkulace v zemědělském průmyslu	222

H l a v a s e d m á .

P r o d e j z e m ě d ě l s k ý c h v ý r o b k ů a n á k u p z e m ě d ě l s k ý c h p o t ř e b .

A. Část všeobecná.

1. Jak se obchody ujednávají	224
2. Nejdůležitější obchodní zvyklosti	225
3. Sprostředkování obchodů	226
4. Obchody bursovní	226
5. Přezkoušení ujednaných závazků	227
6. Použití dopravních prostředků	228
7. Obchodní výlohy	229
8. Formy platby	230
9. O úvěru	231
10. Bankovníctví	231

B. Část zvláštní.

1. Nákup umělých hnojiv	232
2. Nákup jaderných hnojiv	233
3. Nákup ostatních z průmyslu nebo prvovýroby pocházejících látek	234
4. Nákup látek původu zemědělského	234
5. Prodej rostlinných výrobků pro přímý konsum	236
6. Rostlinné výrobky k průmyslovému zpracování	237
7. Prodej výrobků zemědělského průmyslu (cukr, líh, škrob)	237
8. Obchod živými zvířaty	238
9. Obchod mlékem	238

H 1 **Revize** s m. á. **knih 1971**
Vybrané kapitoly
ze zemědělské politiky.

1. Zemědělská politika	240
2. Svépomocná družstva zemědělská	241
3. Zemědělský úvěr a jeho organizace	242
4. Zemědělské pojišťování a otázka výměnku	245
5. Zemědělská celní ochrana	248
6. Rozdělení pozemkové držby	252
7. Reforma pozemková	255

*

Dodatek. Některé pomocné tabulky	258
Použitá literatura	262

